

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2011

VI. volební období

367

**Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2010
pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR**

Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2010 pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

1. Úvod

V ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách ve znění zákona č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen „zákon o cenách“), je uloženo:

„6) Vláda předkládá Poslanecké sněmovně každoročně do 30. dubna přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za předcházející kalendářní rok.“

Ve smyslu tohoto ustanovení je zpracován tento „Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2010 pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR“, který podává souhrnnou informaci o rozsahu a zaměření cenových kontrol v roce 2010. Přehled obsahuje číselné údaje o provedených kontrolách jednotlivých kontrolních orgánů a příslušné komentáře, jež usnadňují orientaci v těchto číselných údajích.

Podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2010 mohly provádět kontrolu cenových předpisů následující orgány:

- Ministerstvo financí
- Český telekomunikační úřad
- Celní orgány
- Finanční ředitelství
- Energetický regulační úřad
- Státní energetická inspekce
- Ministerstvo zdravotnictví
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Kraje
- Hlavní město Praha
- Obce

Zpráva zahrnuje přehled kontrolní činnosti všech uvedených cenových kontrolních orgánů.

2. Předmět cenové kontroly

Cenovou kontrolu podle tohoto zákona provádějí cenové kontrolní orgány v rozsahu své působnosti stanovené ve zvláštním právním předpisu, kterým je zákon o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen (č. 265/1991 Sb.).

Cenová kontrola ve smyslu § 14 zákona o cenách spočívala v roce 2010 ve zjišťování, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení tohoto zákona a cenové předpisy.

Počátkem roku 2008 došlo ke změně kompetence v oblasti zdravotnictví. Působnost v cenové kontrole ve zdravotnictví byla v tomto roce svěřena výhradně Ministerstvu zdravotnictví a Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv. To se opět změnilo novelou zákona o cenách platnou od 18.11.2009. Od tohoto data je resortu Ministerstva financí opět svěřena působnost v cenové kontrole zdravotních výkonů. V návaznosti na to byl na Ministerstvu financí zpracován metodický postup k provádění těchto kontrol.

3. Přehled činnosti cenové kontroly za rok 2010

3. 1. Kontroly prováděné finančními ředitelstvími

Cenové kontroly, které provádí finanční ředitelství, se orientovaly na kvalifikačně nejnáročnější cenové kontroly. Provádělo je 57 cenových kontrolních pracovníků finančních ředitelství. Celkový počet pracovníků cenové kontroly se trvale snižuje. Oproti počtu pracovníků před 10 lety je tento současný stav o 21 kontrolních pracovníků nižší.

Cenové kontroly finančních ředitelství byly v roce 2010 celkově zaměřeny na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách a dále na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách a vedení cenové evidence.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce a na ceny mléčných výrobků pro žáky. Dále byly kontroly zaměřeny na ceny, u nichž se uplatňují věcně usměrňované ceny, jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí, ceny služeb krematorií (zpopelnění zemřelého, uložení popele do urny a pronájem obřadních místností) a hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Cenové kontroly zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody pitné a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2010 celkem 368 kontrolních akcí včetně šetření.

Ve správním řízení bylo vydáno 146 rozhodnutí o uložení pokut za porušení cenových předpisů v celkové výši 18 254 tis. Kč. Sedm pokut ve výši 2 531 tis. Kč bylo ke dni 31. 12. 2010 v odvolacím řízení. V 6 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 9 515 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 6 208 tis. Kč. Do 31. 12. 2010 bylo uhrazeno 5 547 tis. Kč z pravomocně uložených pokut.

Níže uvádíme celkovou charakteristiku souhrnných výsledků cenových kontrol finančních ředitelství podle jednotlivých činností :

3. 1. 1 Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací, rozúčtování vodného a stočného jednotlivým spotřebitelům

Kontrola věcně usměrňovaných cen byla provedena u 60 subjektů. Ve správním řízení bylo vydáno 31 rozhodnutí a celková výše pokut činí 6 534 tis. Kč. Z toho bylo uhrazeno celkem 3 098 tis. Kč. Prošetřováno bylo celkem 12 stížností, z toho 9 bylo neoprávněných.

Při těchto cenových kontrolách bylo kupř. zjištěno, že rozúčtování nákladů v objektu bylo provedeno podle počtu obyvatel bytu aniž by došlo k dohodě mezi majitelem bytů a uživateli bytů, místo toho, aby bylo respektováno uplatnění směrných čísel roční spotřeby vody, která jsou stanovena v příloze č. 12 k vyhlášce č. 428/2001 Sb. Podle stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné měla být nestejná vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody při rozúčtování zohledněna uplatněním příslušných směrných čísel roční spotřeby vody a počtu osob v bytě. Nebyla zohledněna vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody, a tím došlo k nerespektování stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné.

Kontrola v jiném případě zjistila zahrnutí ekonomicky neoprávněných nákladů chybným rozvržením nákladů správní režie do kalkulací cen předané vody do cenových kalkulací věcně usměrňovaných cen pitné vody dodávané do vodovodní sítě, čímž vznikl kontrolované společnosti neoprávněný majetkový prospěch.

Při jiné cenové kontrole dále cenový kontrolní orgán při provedené kontrole zjistil, že kontrolovaný subjekt uplatňoval kalkulaci ceny vody pitné, která obsahovala nepřiměřenou výši zisku. Byla tak zahrnuta do ceny částka v rozporu s cenovými předpisy. Konkrétně v tomto uváděném případě míra zisku zahrnutá do ceny vody pitné v kontrolovaném období přesahovala nejen obvyklou míru zisku u obdobných společností provozujících vodohospodářskou infrastrukturu, a tedy srovnatelných s kontrolovaným subjektem, ale i průměrnou míru zisku vodárenských společností. Kontrolním propočtem cenového kontrolního orgánu bylo prokázáno, že hodnota zisku u vody pitné snížená kontrolním orgánem na obvyklou úroveň dosahovanou ve vodárenství, společně s uplatněným ziskem u vody předané a odvedené kanalizací, plně zabezpečuje investiční potřeby kontrolovaného subjektu a zároveň umožňuje i výplatu dividend, a to v souladu s pravidly věcného usměrňování cen. K problematice legislativní úpravy přiměřeného zisku je třeba poznamenat, že vymezení pojmu „přiměřený zisk“ bylo v kontrolovaném období upraveno v ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) vyhlášky č. 580/1990 Sb. S účinností od 18. 11. 2009 platí novela zákona o cenách, která tento pojem upravuje přímo zákonem.

3. 1. 2 Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování byla provedena u 37 subjektů, ve 30 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 2 166 tis. Kč. Uhrazeno bylo 1 703 tis. Kč. Byla řešena 1 oprávněná stížnost.

V této oblasti bylo kontrolou opakovaně zjištěno porušení zákona o cenách nerespektováním závazného postupu při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách. K porušení cenových předpisů došlo např. tím, že prodávající promítnul do kalkulací cen vyšší, než ekonomicky oprávněné náklady v položkách „Zdravotní pojištění“, „Odvody za odpady“ a „Daň silniční“. V některých případech byla do cen promítnuta vyšší, než příslušná daň z přidané hodnoty. V dalších případech prodávající uplatnil vůči kupujícím ceny obsahující neoprávněný náklad vynaložený na „manka a škody“, odměny členům orgánu společnosti nebo různé duplicitní náklady. V jiných případech do ceny za svoz komunálního odpadu byly uplatněny ekonomicky neoprávněné náklady vynaložené na vstupní lékařské prohlídky zaměstnanců a na hrazení úroků, které přímo nesouvisely s touto cenově regulovanou činností.

K naplnění skutkové podstaty porušení cenových předpisů docházelo také tím, že do kalkulací cen byly zahrnuty podílem přímé režijní náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné náklady, které by bylo možno uplatnit v kalkulacích věcně usměrňované ceny. Jednalo se například o náklady na reprezentaci, příspěvek na životní pojištění, náklady na dlouhodobé finanční závazky.

Kontrola často zjišťovala i porušení § 11 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, tím, že kontrolované subjekty nesplnily své evidenční povinnosti, neboť nezpracovaly a neuchovávaly pro příslušný rok průkazné kalkulace s propočtem věcně usměrňované ceny.

3. 1. 3 Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo ověřováno u 6 provozovatelů. Ve všech případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 87 000,- Kč, které byly uhrazeny.

Cenové kontroly prověřovaly dodržování regulace cen uplatňovaných ve veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravě kromě městské hromadné dopravy a dopravy příměstské provozované v rámci městské hromadné dopravy a veřejné linkové dopravy vnitrostátní provozované v rámci integrované dopravy.

Jako příklad lze uvést, že pro sjednávání věcně usměrňovaných cen za linkovou dopravu předložil kontrolovaný subjekt v položce dotace „D“ pro výpočet koeficientu „k“ pro rok údaje na základě předběžných výstupů z účetnictví. Správně však měly být předloženy údaje ze skutečných výsledků z účetnictví. Kontrolou předložených podkladů bylo zjištěno, že v části výpočtu přiměřený zisk provedl kontrolovaný subjekt nesprávně výpočet koeficientu „k“. Nesprávnost spočívala v tom, že v položce dotace „D“, byly převzaty do výpočtu údaje z resortního statistického výkazu Dop (MD) 2-04, který byl sestavován na základě předběžných výstupů z účetnictví nikoliv z konečných údajů. Použité údaje měly být správně vyšší, což by mělo dopad na výši koeficientu „k“, který by byl v tomto případě nižší.

Dále bylo také zjištěno, že kontrolovaný subjekt neprovedl výpočet koeficientu „k“ stanoveným postupem dle části II. Výměru Ministerstva financí. Tím nebyl dodržen závazný postup při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny v souladu s podmínkami stanovenými cenovými orgány pro sjednání věcně usměrňovaných cen dle § 6 odst 1 písm. c) zákona o cenách, a došlo tak k porušení cenových předpisů.

3. 1. 4 Mléčné výrobky pro žáky

Bylo provedeno celkem 58 kontrol v různých školách na území České republiky. Všechny kontroly byly ukončeny protokolem bez zjištění porušení cenových předpisů.

Finanční ředitelství prováděla kontrolu dodržování maximálních cen mléčných výrobků pro žáky škol v roce 2010 u namátkově vybraných škol.

Poznamenáváme, že cenové regulace v této oblasti vychází z dále uvedených předpisů

- Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).
- Nařízení komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.
- Nařízení vlády č. 205/2004 Sb. ze dne 7. dubna 2004, kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků pro žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol.

Jednotlivé školy byly o nabídce a možnosti odběru mléčných výrobků informovány nabídkovými listy a plakáty. Rodiče dětí a žáci byli s nabízeným sortimentem zboží a s jeho prodejními cenami seznámeni. Na povinnost vyvěšení ceníku podporovaných mléčných výrobků pro žáky jsou školní (školská) zařízení informována již nabídkovými ceníky-letáky dodavatelů.

Překročení maximálních cen při prodeji podporovaných mléčných výrobků konečnému spotřebiteli, tj. žákům na školách, nebylo zjištěno. Prodejní ceny odpovídají cenám uvedeným ve fakturách dodavatele a ty odpovídají cenám uvedeným v příslušných cenových výměrech nebo jsou nižší. Peníze vybrané od žáků a jejich rodičů přímo pověřenými školskými pracovníky nebo prostřednictvím třídních učitelek byly ve výši odpovídající částkám na dodavatelských fakturách odeslány jako úhrada zboží poštovními poukázkami zcela mimo účetnictví školy.

Překročení limitovaného množství 0,25 litru mléka na žáka a den ve smyslu článku 102 odst. 4. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007 nebylo zjištěno. Nebyl zaznamenán případ využívání podporovaných mléčných výrobků jinými osobami než žáky.

3. 1. 5 Nájem bytu, služby spojené s užíváním nájemního bytu

Věcně usměrňované nájemné bylo kontrolováno u 27 subjektů. K porušení cenových předpisů došlo v 11 případech. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 36 291,- Kč. Uhrazeno bylo 23 208,- Kč.

Cenová kontrola byla zaměřena na kalkulaci věcně usměrňovaného nájemného ve smyslu § 3 vyhlášky č. 85/1997 Sb., o nájemném z bytů pořízených v družstevní bytové výstavbě a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním těchto bytů. V uvedených případech cenových kontrol se jednalo zejména o dodržování podmínek věcného usměrňování cen při rozúčtování vodného a stočného jednotlivým spotřebitelům, kdy došlo k porušení cenových předpisů.

3. 1. 6 Služby krematorií a pronájem obřadních místností

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 2 subjektů. Vydána byla 2 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 83 501,- Kč, které byly uhrazeny.

Cenové kontroly byly zaměřeny na dodržování věcně usměrňovaných cen za služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení do pevně uzavíratelné urny s označením, a dále za pronájem obřadních místností.

K porušení cenových předpisů došlo konkrétně tím, že prodávající neuchovával kalkulace věcně usměrňovaných cen pro „zvláštní režim zpopelnění - „zpopelňování dětí do 15 let a biotického materiálu“ a „zpopelnění v rakvi s kovovou vložkou“, jak mu ukládá ust. § 11 odst. 2 zákona o cenách.

K porušení cenových předpisů došlo v jiných případech tím, že provozovatel kalkulace věcně usměrňovaných cen uplatňovaných v kontrolovaném období za zpopelnění zesnulých a pronájem obřadní místnosti vytvořil rozdělením celkových nákladů tří provozoven (krematorium, obřadní síň a hřbitov) v nesprávně zvoleném poměru, v důsledku čehož byla do kalkulací promítnuta i část nákladů, které s danou činností nesouvisela, která má charakter nákladů, které nejsou náklady ekonomicky oprávněnými.

3. 1. 7 Služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a maximální ceny za pronájem hrobových míst, pronájem obřadních síní pro smuteční obřady

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování a maximálních cen za pronájem hrobových míst byla provedena u 39 subjektů, v 22 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 163 513,- Kč, které byly uhrazeny.

Kontroly byly zaměřeny na dodržování úředně stanovených maximálních cen nájemného z pozemků nesloužících k podnikání nájemce včetně podmínek, k nimž se cena vztahuje, na plnění podmínek věcného usměrňování cen při tvorbě a kalkulaci cen služeb hřbitovních poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa kromě služeb hřbitovních se stanovenými maximálními cenami, pronájem obřadních síní pro smuteční obřady, kromě služeb se stanovenými maximálními cenami a dále na evidenční a informační povinnosti.

Kontrolou bylo v některých případech zjištěno, že došlo ke stanovení a následně uplatnění vyšší než maximální ceny podle § 5 odst. 2 zákona o cenách za pronájem pozemků nesloužících pro účely podnikání nájemce, než které byly stanoveny příslušným výměrem Ministerstva financí.

Dále nebyly v kontrolovaném období zpracovány a uchovávány kalkulace věcně usměrňovaných cen hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem hrobového místa jak ukládá § 11 odst. 2 zákona o cenách .

Kontrolou bylo také zjištěno, že účastník řízení v celém kontrolovaném období, při výpočtu výše ceny nájemného z hrobového místa, nesprávně použil jednotku množství. Zjištěným postupem účastník řízení porušil cenové předpisy ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) zákona o cenách, neboť při prodeji za úředně stanovenou cenu podle § 5 zákona o cenách, nesplnil podmínku, na kterou cenové orgány omezily uplatnění této ceny.

3. 1. 8 Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 33 subjektů. Vydáno bylo 14 rozhodnutí o uložení pokuty. Celková výše uložených pokut činí 802 tis. Kč. Uhrazeno bylo 259 tis. Kč.

Cenová kontrola byla zaměřena na dodržování výměrů Ministerstva financí č. 01/příslušný rok, kterými byl vydán seznam zboží s regulovanými cenami pro příslušná období. Podle citovaných výměrů je v části I. oddíl A položka – Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, uvedeno v seznamu zboží, u něhož se uplatňují úředně stanovené ceny (maximální ceny stanovené Ministerstvem financí).

K porušení cenových předpisů došlo u některých kontrolovaných subjektů konkrétně tím, že pronajimatel uplatňoval na základě některých smluv na pronájem pozemků nesloužících k podnikání nájemce nájemné vyšší než maximální. K tomuto závěru cenové kontrolní orgány došly na základě kontroly předložených dokladů, zejména uzavřených smluv s jednotlivými nájemci.

3. 1. 9 Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly a výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Výše uplatňovaných věcně usměrňovaných cen za povinné technické prohlídky a měření emisí byla kontrolována u 6 poskytovatelů této služby. K porušení cenových předpisů došlo u 3 z nich. V jednom případě se jednalo pouze o měření emisí. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 115 tis. Kč. Uhrazena byla částka ve výši 15 tis. Kč.

Pokuty byly uloženy za porušení ustanovení § 15 odst. 1 písm. c) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, které bylo způsobeno nedodržením § 6 odst. 1 písm. c) téhož zákona a to tím, že do kalkulovaných věcně usměrňovaných cen, uplatněných v kontrolovaném období, za technické prohlídky silničních vozidel ve stanici technické kontroly, byly neoprávněně zahrnuty náklady, které nesouvisely s regulovanou cenou. Do cen byly neoprávněně zahrnuty náklady za vánoční přání, autodílny, reklamu, kurzové ztráty, vyšší odpisy a neoprávněné náklady určené na reprezentaci, úhradu obědů zaměstnanců a na nákup zboží nesouvisejícího s regulovanou oblastí.

3. 1. 10 Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Celkem bylo provedeno 11 kontrol. Byla vydána 2 rozhodnutí o uložení pokuty. Kontroly se týkaly dodržování ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, tj. zda prodávající nezneužívá svého postavení na trhu. Celková výše uložených pokut byla 8 001 tis. Kč.

V jednom případě cenová kontrola prověřovala cenu za zveřejnění reklamy, kdy došlo k porušení ustanovení § 2 odst. 3 téhož zákona tím, že prodávající ve výhodnějším hospodářském postavení uplatnil vůči kupujícímu cenu vyšší než cenu obvyklou.

V dalším případě se cenová kontrola zabývala opakovaně cenami uplatněnými při prodeji hnědého uhlí dodávaného kontrolovaným subjektem. Protože ceny uhlí nejsou regulovány cenovými předpisy, zaměřila se cenová kontrola na to, zda kontrolovaný subjekt při prodeji hnědého uhlí dodržuje ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, tj. zda jako prodávající nezneužívá svého výhodnějšího hospodářského postavení na trhu k získání nepřiměřeného hospodářského prospěchu prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Podnětem pro zahájení cenové kontroly byla stížnost kupujícího na výši cen za dodávky hnědého uhlí od kontrolovaného subjektu. Prvoinstanční rozhodnutí bylo zrušeno, protože kontrolní zjištění nebylo zcela spolehlivě prokázáno.

3. 1. 11 Kontroly značení zboží plnění evidenčních povinností a informování o cenách při poskytování služeb cestovních kancelářích

Celkem bylo provedeno 31 kontrol z toho 2 kontroly byly provedeny v cestovních kancelářích. Bylo vydáno 6 rozhodnutí. Kontroly se týkaly značení zboží cenami a vedení cenových evidencí. Celková výše uložených pokut byla 81 000,- Kč. Uhrazeno bylo 76 000,- Kč.

Provedené kontroly konstatovaly porušení ustanovení § 11 zákona o cenách, protože nebyla kontrolovanými subjekty vedena a uchovávána evidence o cenách uplatňovaných při prodeji spotřebního zboží prodávaného konečnému spotřebiteli. Dále se kontroly týkaly informování o cenách při poskytování služeb cestovních kancelářích dle § 13a zákona o cenách, kdy při

nabídce a prodeji zájezdů musí prodávající spotřebiteli poskytnout informaci o konečné ceně zájezdu, která má být zaplacená.

Dále pak bylo zjištěno nedodržení § 13 odst. 2 zákona o cenách a to tím, že různé druhy spotřebního zboží nebyly v okamžiku nabídky označeny cenou vztaženou k jednotkovému množství a určeným podmínkám a ani jinak nebyla na viditelném místě zpřístupněna informace o této ceně.

3. 1. 12 Cenové kontroly zdravotních výkonů

V této oblasti bylo provedeno celkem 31 kontrol. Bylo vydáno 18 rozhodnutí o uložení pokuty. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 184 tis. Kč. Uhrazena byla částka ve výši 97 tis. Kč.

Předmětem kontroly bylo dodržování zákona o cenách a navazujících cenových předpisů při stanovení a uplatnění cen za prováděné zdravotní výkony. Šlo např. o zdravotní výkony v odbornosti 603 (gynekologie a porodnictví) a 604 (dětská gynekologie), a to hrazené a nehrazené z veřejného zdravotního pojištění. V dalších případech bylo předmětem kontroly dodržování zákona o cenách a navazujících cenových předpisů při stanovení a uplatnění cen za prováděné zdravotní výkony v odbornosti 014 (stomatologie), hrazené i nehrazené z veřejného zdravotního pojištění. Zdravotní péče byla v kontrolovaném období podle ust. § 2a zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, v platném znění, zařazena Ministerstvem zdravotnictví jako cenovým orgánem do regulace cen formou maximálních a věcně usměrňovaných cen.

Cílem kontrol bylo ověřit, zda uplatněné ceny za prováděné zdravotní výkony v uvedených odbornostech hrazených z veřejného zdravotního pojištění, na něž je uplatněn způsob regulace úředně stanovenými cenami (maximální cenou), nepřekračují maximální stanovenou výši a dále zda uplatněné ceny za prováděné zdravotní výkony nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na něž se vztahuje regulace formou věcného usměrňování cen, jsou oprávněné z hlediska stanoveného způsobu regulace cen.

Kontrolami bylo ve většině případů zjištěno neplnění evidenční povinnosti ve smyslu § 11 odst. 2 zákona o cenách, tj. nebyl uchováván takový propočet ceny, který prokazuje dodržení stanoveného způsobu regulace věcně usměrňovaných cen ve zdravotnictví.

3. 1. 13 Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí

Šetření cen týkající se vyhodnocení vývoje nákupních a prodejních cen mléka a másla a sýrů

Na základě obdržených podnětů zadalo v červnu 2010 Ministerstvo financí, odbor cenové politiky oddělením cenové kontroly finančních ředitelství provést u vybraných subjektů šetření podle § 12 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, o nákupních a prodejních cenách mléka, másla a sýrů.

Šetření se konkrétně týkalo následujícího zboží:

- mléko syrové kravské;
- máslo, 82% tuku, bal. 250 g (ne stolní máslo);
- mléko trvanlivé polotučné, 1,5% tuku, bal. 1 litr;
- sýr Eidam cihla, 30% t. v s.;
- sýr Eidam cihla, 45% t. v s.

Celorepublikové šetření nákupních a prodejních cen mléka, másla a sýrů bylo provedeno v období od 28.6.2010 do 30.9.2010 celkem u 25 vybraných významných subjektů. Z toho bylo 12 zpracovatelů (mlékáren), 8 velkoobchodů a 5 obchodních řetězců. Ve finančním vyjádření bylo předmětem šetření zboží s obratem v celkové výši téměř 5 mld. Kč v prodejních cenách obchodních řetězců bez DPH.

Podle požadavků obchodních řetězců je například hlavně u mléka trvanlivého polotučného (1,5% tuku, bal. 1 litr) od jednoho a téhož zpracovatele toto zboží dodáváno smluvnímu řetězci současně jednak v obalech označených obchodní značkou požadovanou tímto řetězcem za cenu nižší a současně také jako značkové zboží v obalech s obchodní značkou zpracovatele s tím, že cena téhož, ale značkového zboží, je zpravidla vyšší.

To v praxi znamená, že pod stejnou obchodní značkou obchodního řetězce se může prodávat různé zboží od různých zpracovatelů mléka.

Z pohledu zpracovatele, který dodává několika obchodním řetězcům, je běžnou praxí, že tentýž vyráběný výrobek (mléko, máslo) je balen do obalů s různou obchodní značkou (s různým logem) podle požadavku daného obchodního řetězce.

Ve smluvních vztazích mezi obchodními řetězci a zpracovateli existují odlišnosti v obchodní strategii jednotlivých zpracovatelů, které spočívají v rozdílném podílovém (objemovém) zastoupení jednotlivých řetězců z pohledu zpracovatele (např. 50:50 nebo 90:10), resp. obchodní vztahy se liší vahou zastoupení jednotlivých řetězců na celkové produkci zpracovatele.

Někteří dodavatelé do obchodních řetězců jsou mateřské společnosti jednotlivých zpracovatelů (mlékáren), kteří pouze prodávají svým jménem výrobky svých dceřiných společností s jejich obchodním označením (logem).

Některé společnosti dodávající své zboží do obchodních řetězců využívají zase obchodní sílu své značky tím, že si nechávají u jiných zpracovatelů (hlavně v SRN) vyrábět mléko, máslo a jiné mléčné výrobky v obalech se svoji obchodní značkou, které dále samy prodávají jak v tuzemsku, tak na trzích v Evropě a Asii.

Rozdíly mezi jednotlivými nákupními cenami syrového kravského mléka u šetřených zpracovatelů jsou ovlivněny odlišnými kvalitativními parametry syrového kravského mléka.

Meziproduktovým cenovým porovnáním sledovaných druhů zboží bylo zjištěno, že na objemově nosných výrobcích, jakými jsou mléko trvanlivé polotučné, 1,5% tuku, bal. 1 litr a máslo, 82% tuku, bal. 250 g, které nízkými prodejními cenami lákají kupující, mají zpracovatelé i obchodní řetězce zpravidla dlouhodobě velmi nízkou až zápornou marži, zatímco u jiného zboží, konkrétně u šetřených sýrů Eidam, jsou realizovány jednotkové marže řádově vyšší než u mléka a másla. Tato skutečnost prokazuje, že v rámci obchodní politiky je běžnou praxí vzájemná kompenzace rozdílných hodnot marží dosahovaných u jednotlivých druhů zboží.

Porovnáním sledovaných druhů zboží z hlediska země původu bylo zjištěno, že mléko trvanlivé polotučné, 1,5% tuku, bal. 1 litr je téměř ze 100% tuzemského původu. Máslo, 82%

tuku, bal. 250 g je cca z 50% tuzemského původu a zbývajících 50% je z dovozu (Polsko, SRN a Belgie). Sýry Eidam jsou v převážné většině z dovozu (Polsko a SRN).

Z cenového šetření včetně souvisejících informací a komentářů vyplynulo, že obchodní vztahy mezi zpracovateli (případně velkoobchody) a obchodními řetězci jsou založeny, kromě nezbytných objemů, na dodávkách širokého sortimentu výrobků. Marketingová (obchodní) politika uplatňovaná zpracovateli, velkoobchody a obchodními řetězci je zpravidla založena právě na šíři portfolia dodávaných mléčných výrobků, a proto umožňuje těmto subjektům bez rizik realizovat některé zboží s nulovým nebo i záporným ziskem, zatímco zisky dosahované u jiného zboží tyto dílčí ztráty plně vykompenzují. Takto koncipovanou marketingovou (obchodní) politiku lze vysledovat jak ve vztahu zpracovatel – obchodní řetězec tak i ve vztahu obchodní řetězec – konečný spotřebitel, kde mohou obchodní řetězce i dlouhodobě prodávat vybrané zboží s nulovou nebo i zápornou marží. Příkladem je právě prodej másla nebo mléka trvanlivého polotučného, 1,5% tuku, bal. 1 litr. Součástí této obchodní politiky jsou také takzvané zaváděcí ceny a cenové nabídky, které se vyznačují nízkou nebo i zápornou hodnotou prodejních marží.

Šetření prokázalo u obchodních řetězců u cen vybraného zboží záměrné uplatňování neobvykle nízké až záporné marže jako běžné součásti obchodní politiky.

Prokázaly také významné rozdíly (odlišnosti) mezi možnostmi obchodní politiky zpracovatelů mléka a obchodních řetězců se širokým portfoliem zboží a velkou ekonomickou silou na straně jedné a omezenými možnostmi obchodní politiky prvovýrobců syrového kravského mléka na straně druhé, kteří zpravidla nemají možnost vykompenzovat v reálném čase nedostatečný zisk, resp. případnou ztrátu u syrového kravského mléka vysokou ziskovostí jiného zboží tak, jak to běžně praktikují zpracovatelé mléka a obchodní řetězce.

Nejvýznamnějším přínosem tohoto cenového šetření a analýzy získaných údajů je, kromě prokázání přímého pozitivního vlivu širší sortimentu zboží na ekonomickou stabilitu a cenovou obchodní politiku šetřených subjektů, především prokázání určité marketingové nevýhody prvovýrobců (zemědělců) při prodeji syrového kravského mléka zpracovatelům (mlékárnám), která souvisí s často naléhavou potřebou finančního zdroje k úhradě provozních

potřeb a tím pádem s ekonomickou závislostí zemědělce na jakémkoliv i méně výhodném výnosu z prodeje hlavního produktu (syrového kravského mléka) zpracovatelům.

Výkupní ceny syrového kravského mléka, které by neobsahovaly všechny ekonomicky oprávněné náklady nebo přiměřenou ekonomicky nezbytnou míru zisku, mohou mít společensky nežádoucí negativní ekonomický dopad na výsledky hospodaření zemědělců a jejich konkurenceschopnost v tuzemsku i v EU.

Provedené šetření nezaložilo podezření na možné zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách.

Výsledky cenového šetření, které provedly orgány cenové kontroly v působnosti Ministerstva financí ve vězeňských prodejnách.

Byla provedena rozsáhlá cenová kontrolní šetření na základě požadavku veřejného ochránce práv, jichž se zúčastnila všechna finanční ředitelství, tj. celkem 8. Cílem šetření bylo ověřit, zda nedochází k předražování zboží ve vězeňských prodejnách.

Cenové kontroly se týkaly těchto věznic : Vazební věznice Ruzyně, věznice Příbram, vazební věznice České Budějovice, věznice Plzeň – Bory, věznice Stráž pod Ralskem, věznice Rýnovice, vazební věznice Hradec Králové, vazební věznice Brno, věznice Kuřim, věznice Mírov a věznice Karviná.

Tato šetření potvrdilo předchozí zjištění, že ve vězeňských prodejnách ne vždy uplatňované ceny odpovídají cenám obvyklým v místě, kde se věznice nachází. Není tak u některých druhů prodáváného zboží zřejmě respektováno ustanovení § 31 odst. 2 vyhlášky. č. 345/1999 Sb., podle něhož cena zboží v těchto prodejnách nesmí přesahovat ceny obvyklé v obci, v jejímž územním obvodu se věznice nachází. Týká se to zejména u sortimentu nealkoholických nápojů a cukrovinek. Tyto kontroly v návaznosti na výše uvedenou vyhlášku včetně případných závěrů a dalších opatření však nejsou oprávněny provádět cenové kontrolní orgány. Z toho důvodu bylo o výsledku cenové kontroly informováno také Generální ředitelství Vězeňské služby ČR.

Finanční ředitelství posuzovala a hodnotila výši cen ve vězeňských prodejnách z hlediska cenových předpisů. Dospěla k závěru, že se uplatňované ceny některých druhů zboží pohybují na horní hranici úrovně, kterou je ještě možno považovat za úroveň, která je s cenovými předpisy v souladu.

Výjimečně bylo shledáno porušení informačních povinností, za které byla uložena pokuta ve správním řízení.

Pro účely cenové kontroly byly ceny ve vězeňských prodejnách srovnávány nikoliv např. s obvyklými cenami v bezprostředním okolí, v hypermarketech nebo supermarketech, ale s cenami v sortimentně i obrátově srovnatelných prodejnách, jako jsou tzv. večerky, fakultní, nemocniční a firemní bufety, apod. Protože umístění vězeňských prodejen takřka vylučuje konkurenční boj, nehraje také rozhodující roli cenové srovnání s bezprostředním okolím věznice. Pro kupujícího totiž není cenová hladina v okolí věznice reálným měřítkem, podle něhož by se mohl rozhodovat o koupi daného zboží. Podobně prodávající nemusí přihlížet při volbě cenové strategie k této okolní cenové úrovni. Z tohoto důvodu cenové kontrolní orgány srovnávaly uplatňované ceny s cenami v prodejnách na trhu celé ČR. Je také současně třeba brát v úvahu i specifický charakter prodeje, pro který se jen obtížně hledá adekvátní srovnání.

Specifičnost prodeje je dána prodejem v přísně střeženém objektu, kde je detailně sledován pohyb zboží i osob, a to nejen při pobytu uvnitř objektu, ale především při vstupu do objektu a při opouštění objektu (např. monitoring, resp. detailní skenování zboží dováženého do skladu) a také dalšími odlišnostmi, které jsou hodné zřetele. I samotný charakter prodeje potravin a věcí osobní potřeby je výrazně specifický a je omezen vnitřním řádem objektu a smlouvou mezi prodejcem a vazební věznicí. Specifický je i sortiment, mezi který zde nepatří alkoholické nápoje. To vše působí na náklady prodeje, dosahovaný obrát a marži.

Výsledky cenového šetření, které provedly orgány cenové kontroly v České poště, s.p.

Byla provedena rozsáhlá kontrola věcně usměrňovaných cen vnitrostátních poštovních služeb, jejichž účelem je dodání poštovních zásilek a poukázané peněžní částky (účinných od 1.1.2008), věcně usměrňovaných cen vnitrostátní poštovní služby „Doporučený balíček“ (účinné od 1.4.2009) a neregulovaných cen příplatků „Neskladné I.“ a „Neskladné II.“

(účinných od 1.5.2009). Kontrola probíhala v průběhu celého roku 2009 vzhledem ke skutečnosti, že v průběhu roku 2009 přicházely další podněty od právnických a fyzických osob, které měly za následek rozšíření původního předmětu kontroly - věcně usměrňovaných cen vnitrostátních poštovních služeb účinných od 1.1.2008. Provedenou kontrolou nebylo zjištěno porušení pravidel tvorby věcně usměrňovaných cen výše uvedených poštovních služeb a také nebylo prokázáno možné zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách při uplatňování neregulovaných cen výše uvedených příplatků.

Na základě písemného požadavku a pověření Ministerstva financí a v přímé návaznosti na výše uvedenou kontrolu bylo provedeno v průběhu prvního pololetí roku 2010 v České poště, s.p. složité šetření, v rámci kterého ověřovalo pravdivost informací a podkladů za období 2008 až 2012, které Česká pošta, s.p. předložila ve smyslu ustanovení § 12 zákona o cenách Ministerstvu financí v souvislosti s návrhy na zvýšení cen vybraných vnitrostátních poštovních služeb. V rámci tohoto šetření byla posuzována nutnost navrhovaného rozsahu investičních akcí pro období let 2009-2012, ověřováno bylo, zda byl prostor v zisku plánovaný na období minimálně 3 let při změně cen od roku 2008 zavedením systému datových schránek v roce 2009 opravdu vyčerpán a byl posuzován vliv případného snižování mezd v České poště, s.p. v roce 2010. Provedeným šetřením byla ověřena pravdivost informací a podkladů předkládaných Českou poštou, s.p. i přiměřenost a ekonomická oprávněnost (opodstatněnost) plánovaných investic Českou poštou, s.p.

Výsledky cenového šetření, které provedly orgány cenové kontroly v cestovních kancelářích

Všechna finanční ředitelství v součinnosti s Ministerstvem financí provedla v březnu a dubnu roku 2010 rozsáhlé šetření zaměřené na posouzení, zda je v obchodní činnosti cestovních kanceláří dodržován nový § 13a zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, platný od 18.11.2009. Jedná se o nově formulovaná zvláštní ustanovení tohoto zákona o informování o cenách při poskytování služeb cestovních kanceláří.

Šetření se týkalo celé České republiky a bylo prověřeno u 123 cestovních kanceláří.

Šetření ukázalo, že nové povinnosti informování o ceně nejsou porušovány a klienti jsou informováni o cenách zájezdů cestovních kanceláří v souladu s cenovými předpisy.

3. 2. Kontroly prováděné celními orgány

Celním orgánům jsou svěřeny kompetence v kontrole cen u tabákových výrobků podléhajících spotřební dani. Je tak zajišťován komplexní dohled ze strany orgánů, které provádějí správu této daně. Předmětem cenových kontrol je dodržování pevných cen tabákových výrobků stanovených cenovými rozhodnutími Celního úřadu Kolín a dodržování označování zboží cenami. Pevná cena, která je uplatňována u určených tabákových výrobků, je uváděna na tabákové nálepce a je současně základem pro určení jedné složky spotřební daně.

Ve sledovaném období bylo provedeno 625 kontrol u prodejců tabákových výrobků, včetně stánkového prodeje. Při těchto kontrolách nebylo zjištěno porušení cenových předpisů.

3. 3. Kontroly prováděné Českým telekomunikačním úřadem

V roce 2010 byla na úseku působnosti Českého telekomunikačního úřadu dokončena jedna kontrola podle § 14 odst. 2 písm. b) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Tato cenová kontrola se týkala cen poštovních služeb a nebylo při ní zjištěno porušení cenových předpisů.

Kontroly v oblasti cen služeb elektronických komunikací vede Český telekomunikační úřad v souladu se zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2010 bylo dokončeno pět státních kontrol týkajících se cen služeb elektronických komunikací.

Protože tyto kontroly neprobíhají podle zákona o cenách, nejsou její výsledky zahrnuty do tohoto přehledu.

3. 4. Kontroly prováděné Energetickým regulačním úřadem

Energetický regulační úřad jako cenový kontrolní orgán vykonává kontrolu cen v oblasti energetiky podle zákona o cenách, v souladu s působností podle ustanovení § 2c) zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, a také v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Energetický regulační úřad provedl v období roku 2010 celkem 8 cenových kontrol v odvětví teplárenství. Za porušení cenových předpisů byly v 3 případech uloženy pokuty v celkové výši 205 000,- Kč. Z toho bylo uhrazeno 5 000,- Kč.

Cenové kontroly u tepelné energie byly zaměřeny na :

- dodržování závazných postupů a podmínek pro sjednání cen tepelné energie,
- dodržení meziročního nárůstu ceny
- oprávněnost výše nákladových položek kalkulace ceny, zejména správní režii
- dodržování pravidel pro uplatnění vícesložkové ceny tepelné energie.

Při cenových kontrolách bylo v některých případech zjištěno, že dodavatelé neplnili svoji informační povinnost vůči Energetickému regulačnímu úřadu. Tomuto cenovému orgánu jsou poskytovány informace, které má dodavatel tepelné energie předložit v souladu s bodem (2.5.2) přílohy č. 1 cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008 před sjednáním ceny tepelné energie s odběrateli tepelné energie.

Cenovými kontrolami bylo dále kupř. zjištěno, že kontrolovaná osoba promítla v předběžné ceně tepelné energie v roce 2010 odpisy majetku vyšší, než odpovídá dlouhodobě obvyklé době odepisování a také než si kontrolovaná osoba stanovila vlastním vnitřním předpisem, Tím porušila bod (2.2) přílohy č. 1 cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008.

Dále v jiném případě kontrolovaná osoba v rozporu v bodem (1.1) a (1.2) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008 promítla v ceně tepelné energie náklady na zřízení věcných břemen nesouvisející s výrobou a rozvodem tepelné energie.

Jinou kontrolou bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt sjednal ceny tepelné energie pro rok 2010, které neodpovídaly kalkulacím těchto cen pro jednotlivé úrovně předání, čímž byly porušeny body (2.6) a (3.1) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008. Na úrovni předání tepelné energie z primárního rozvodu byly sjednány dvě různé výše ceny tepelné energie, aniž by byly takto kalkulovány a doloženy podklady s řádným zdůvodněním pro uplatňování různých cen tepelné energie na jedné úrovni předání tepelné energie. Byl tím porušen bod (3.5) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008.

Dále byl uplatněn v položce “opravy a údržba“ náklad o 2 000 000 Kč vyšší, než jaký odpovídal sestavenému plánu oprav a údržby pro rok 2010, čímž byl porušen bod (1.1) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008. Kontrolovaný subjekt nepostupoval v případě této kalkulace ceny tepelné energie pro dodávky tepelné energie na více úrovních předání (ze zdroje primárního rozvodu a sekundárního rozvodu) v souladu s cenovými předpisy, a to tak, že použil nesprávný způsob kalkulace cen tepelné energie pro jednotlivé úrovně předání, zahrnul chybné množství tepelné energie do kalkulace ceny tepelné energie z primárního rozvodu a nezapočítal náklady související s tepelnými ztrátami, které vznikají v sekundárním rozvodu, čímž byly porušeny body (1.1), (2.3) a (2.6) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008.

Sjednáním a požadováním předběžné ceny tepelné energie pro rok 2010 obsahující zisk, překračující dlouhodobě obvyklou úroveň tohoto zisku dosahovaného u srovnatelných dodavatelů tepelné energie vykonávajících výrobu tepelné energie při srovnatelných ekonomických, majetkových a technických podmínkách došlo k porušení § 2 odst. 7 písm. b) zákona o cenách a části (4) cenového rozhodnutí ERÚ č. 7/2008.

Kontrolovaný subjekt sjednal a požadoval předběžné ceny tepelné energie pro rok 2010 v uvedené cenové lokalitě, jejichž výše a kalkulace nebyly v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách, a to v položkách dělení společných nákladů při kombinované výrobě elektřiny a tepla (porušení bodu (2.8.1) přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008), odpisy majetku (porušení bodu (2.2.4) přílohy č. 1 cenového rozhodnutí č. 7/2008), nájem (porušení bodu (1.1) cenového rozhodnutí č. 7/2008), Kalkulace a sjednání ceny tepelné energie při dodávkách tepelné energie na více úrovních předání (porušení bodů (1.1) a (2.3) cenového rozhodnutí č. 7/2008).

3. 5. Kontroly prováděné Státní energetickou inspekcí

Státní energetická inspekce provádí cenovou kontrolu v odvětví elektroenergetika, plynárenství a teplárenství na základě ustanovení § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen a v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Cenové kontroly byly zaměřeny na dodržování pravidel věcného usměrňování cen při výrobě a rozvodu tepelné a elektrické energie. Kontrolní činnost podle zákona o cenách byla prováděna zejména v oblasti teplárenství, kde se jednalo o kontroly věcně usměrňované ceny tepla. V úvodu roku 2010 byly plynule dokončovány kontroly zahájené v roce 2009 a postupně zahajovány kontroly ze zbývajících podnětů došlých na Státní energetickou inspekci v roce 2009. V druhé polovině roku 2010 byly po účetních závěrkách roku 2009 u dodavatelů tepla zahajovány kontroly za rok 2009.

Cenové kontroly byly prováděny podle § 93 energetického zákona v rozsahu daném zákonem č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen.

V roce 2010 orgány Státní energetické inspekce provedly celkem 218 cenových kontrol. Ve 33 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 10 507 818,- Kč. Uhrazeno bylo 3 038 000,- Kč.

Jako hlavní nedostatky, které byly při cenových kontrolách zjištěny, se nejčastěji vyskytovaly následující závady: nedodržení postup při tvorbě ceny, neoprávněná výše ekonomicky oprávněných nákladů a nedostatečná prokazatelnost velikosti některých položek uváděných v kalkulaci oproti skutečnostem uváděných v účetnictví.

Pokud jde o cenové kontroly v oblasti elektrické energie, tyto kontroly byly prováděny zejména u výroben FVE. Předmětem kontrol podle cenových předpisů bylo plnění podmínek pro uplatňování vyšší výkupní ceny a zelených bonusů v roce 2010.

3. 6. Kontroly prováděné Ministerstvem zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví vykonává působnost při uplatňování a regulaci cen u zdravotních výkonů, léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, stomatologických výrobků a zdravotnických prostředků. V roce 2010 s ohledem na kapacitní možnosti nebyly Ministerstvem zdravotnictví žádné cenové kontroly provedeny.

Pokud jde o cenovou kontrolu zdravotních výkonů, Ministerstvo zdravotnictví nemá personální ani metodické předpoklady k výkonu této agendy. Připomínáme, že byla v souvislosti s novelou zákona o cenách s účinností od 18. 11. 2009 opětovně tato agenda na žádost Ministerstva zdravotnictví svěřena resortu Ministerstva financí, resp. finančním ředitelstvím novelou zákona č. 265/1991 Sb.. Působnost Ministerstva zdravotnictví při uplatňování a regulaci cen podle § 2a zákona č. 265/1991 Sb. u zdravotních výkonů byla i nadále zachována.

3. 7. Kontroly prováděné Státním ústavem pro kontrolu léčiv

Státní ústav pro kontrolu léčiv vydává rozhodnutí o stanovení maximálních cen léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely podle cenových předpisů a provádí cenovou kontrolu u léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků.

Státní ústav pro kontrolu léčiv provedl ve sledovaném období 152 cenových kontrol v oblasti léčiv a zdravotnických prostředků. U provozovatelů lékáren bylo provedeno 148 kontrol se zaměřením na lékařské přípravky a potraviny pro zvláštní lékařské účely. U distributorů a PZT byly provedeny 4 kontroly, kdy bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Pokuty byly uloženy v celkové výši 80 000,- Kč.

3. 8. Kontroly prováděné krajskými úřady

Cenové kontroly krajů jsou zaměřeny zejména na dodržování úředně stanovených cen a na dodržování povinností v oblasti označování zboží cenami a vedení cenové evidence.

Rozsáhlé byly v roce 2010 cenové kontroly prováděné Magistrátem hl. m. Prahy (v tomto přehledu jsou zařazeny mezi kraji) v oboru taxislužby, které podléhají regulaci maximálními cenami.

V této oblasti provedl magistrát ve sledovaném období roku 2010 celkem 1 088 cenových kontrol podle zákona o cenách, při kterých bylo posuzováno dodržování maximálních cen v taxislužbě, vedení cenové evidence a poskytování informací o cenách služeb. Na základě těchto kontrol byly ve 18 případech uloženy pokuty za porušení cenových předpisů v celkové výši 4 027 000,- Kč. Z uvedeného počtu byla však dosud uhrazena pouze 1 vydaná pokuta ve výši 4 000,- Kč. Ostatní uložené pokuty jsou předmětem soudních sporů.

Magistrát hl. m. Prahy provedl kromě toho další kontroly v prodejnách potravin, květin, směnárnách, drogeriích, hotelích, oční optice, prodejnách textilu, skla, keramiky, tapet a kuchyňských potřeb. V této oblasti bylo provedeno celkem 324 kontrol a porušení cenových předpisů (zejména neoznačení zboží cenami) bylo zjištěno v 58 případech. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 383 500,- Kč. Úhrada byla provedena v 43 případech ve výši 276 500,- Kč.

Krajskými úřady bylo provedeno 892 kontrol, které byly zaměřeny převážně na dodržování cenové evidence a označování zboží cenami (§ 11 a 13 zákona o cenách) v oblasti provozování služeb, drogerií, prodeje květin, kosmetiky, oční optiky, obuvi, nábytku, cestovních kanceláří, stánkového prodeje, směnářské činnosti a hostinské činnosti. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno v 91 případech a celková výše uložených pokut činila 573 500,- Kč. Uhrazeno bylo 426 500,- Kč.

3. 9. Kontroly prováděné obcemi

Obce jsou vybaveny totožnými kompetencemi ke kontrole cen jako kraje. Vzhledem k omezeným možnostem kapacitním a personálním neprovádějí obce časově a odborně náročné cenové kontroly.

Pozornost obcí, které prováděly cenovou kontrolu, byla soustředěna na dodržování povinností ve vedení cenové evidence a při označování zboží a služeb cenami pro konečného spotřebitele v odvětví podnikání zaměřeném na koupi zboží za účelem dalšího prodeje. Celkem bylo provedeno 335 cenových kontrol. V 24 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Celková výše uložených pokut činí 48 500,- Kč. Pokuty byly uhrazeny.

Souhrnný přehled o cenových kontrolách provedených jednotlivými kontrolními orgány a o uložených pokutách je uveden v příloze č. 1.

Nízký výběr uvedených pokut vyplývá z toho, že proti uloženým pokutám jsou podávány často žaloby, které mají odkladný účinek a soudní řízení trvá někdy i několik let.

4. Závěr

Výkon cenové kontroly je příslušnými orgány trvale zajišťován a přispívá k udržování cenové kázně u sortimentů zboží a služeb, kde je uplatňována cenová regulace i v té části neregulované oblasti, pro kterou je charakteristické omezení hospodářské soutěže. Rovněž i v oblasti ochrany spotřebitelů cenová kontrola přispívá k řádnému informování zákazníků při prodeji v maloobchodě o nabídkových cenách zboží a služeb.

Nízký výběr pokut u některých cenových kontrolních orgánů, např. u Magistrátu hl. m. Prahy, pokud jde o cenové kontroly taxislužby, byl až dosud ovlivněn skutečností, že podané žaloby měly podle zákona o cenách platného do 17.11.2009 odkladný účinek. To se však novelou změnilo, odkladný účinek již v zákoně o cenách obsažen není, účastníci řízení však mohou soud o odkladný účinek požádat.

Ministerstvo financí vede v současné době 38 soudních sporů o pokuty uložené finančními ředitelstvími a Magistrátem hl. m. Prahy za porušení cenových předpisů. Jedná se o pokuty, které byly Ministerstvem financí potvrzeny v odvolacím řízení.

Přetrvávajícím limitujícím prvkem provádění cenových kontrol jsou omezené kapacitní možnosti všech kontrolních orgánů, zejména finančních ředitelství. V kapacitních možnostech kontroly, ale ani jejím cílem, není zkontrolovat všechny subjekty na trhu, ale rozhodující je

spoluvytváření rámce pro udržení hospodářské soutěže mezi podnikateli a její rozvoj a vytváření zábran pro praktiky, které by tuto soutěž omezovaly.

K dalšímu posílení významu cenové kontroly a zvýšení její efektivity i k lepší spolupráci při zpracování příslušné zprávy pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR přispívá dozorová činnost nadřízených orgánů nad výkonem přenesené působnosti.

Ministerstvo financí v rámci své metodické činnosti na základě zkušeností získaných z kontrolní praxe finančních ředitelství i krajů organizovalo v roce 2010 tak jako v předchozím roce konzultační akce pro kraje i finanční ředitelství, které byly zaměřeny na cenovou kontrolu. Prostřednictvím krajů je metodické řízení přenášeno na obce.

20. dubna 2011

RNDr. Petr Nečas
předseda vlády České republiky

Ing. Miroslav Kalousek
ministr financí